

se de două ori în săptămâna: **Joi** și **Duminică**; era cându-vă prețindem importantă materială, va fi de trei săvădări patru ori în săptămâna.

Pretiul de prenumeratiiune,

pentru Austria:

pe anu intregu	8 fl. v. a.
" diumetate de anu	4 fl. v. a.
" patraru	2 fl. v. a.
pentru România și strainatate:	
" anu intregu	12 fl. v. a.
" diumetate de anu	6 fl. v. a.

Budapestă, în 6/18 dec. 1873.

Ceea-ce noi scriem de multu, si ce — acum optu dile precisaramu in puncine cuvinte, astadi — un'a căte un'a vinu a recunoscere chiar organele contrarilor nostri.

Este absurditate a asteptă schimbări de sisteme, imbunatatiri in finantie si administratiune, de la acelasi guvern, cu aceeasi majoritate, care a conceputu si facutu reulu, de care patimesce tiéra.

Nici are majoritatea sperantia in guvern, nici guvernul lui Szlávy in credere in majoritate, ci — „intrégă situatiune e — o mare mintiuna,” cum se sprime „Magy.-Politika” de astadi.

Si cандu celu mai essaltatu magiaru din lume, dlu Csernátony L. insusi vine a aminti in organulu seu „Ellenör” — de „aspr'a moralitate asiatica,” pre care institutiunile noue s'au pusu a o presentă lumei in turnura moderna, — si cандu tōte foile canta in choru, că merge tiér'a spre prepaste: — ei bine, cine va mai avé cutesarea de a ni denegă recunoșciint'a, cumca noi — nu foră temei, ei tocma din cea mai buna si curata convictiune patriotică si natuunale, ni-am inauguratu si am urmatu cu atâtă consecintia politică nostra opuseniunale!

Si — in acestu momentu, intre astfelii de imprejurări, pote ūre se fie adveratu, este ūre cugetabilu — cea-ce mereu ni se serie din părtele Cercului Panciovei chiar de catra multi din poporul de rondu, cumca unu dintr' cei de frunte preotii ai nostri, in ruptul capului lucra pentru candidatulu guvernului, pentru dlu Stoicovicu, lucra adeca: a inmultit cu unulu, si inca cu unulu alesu de graniceri, turm'a ce sustiene pe catos'a si ruinatōri'a de tiéra si de poporu politica si sistema de astadi!

Sa pote acést'a?! Se pote acést'a chiar astadi? — Noi marturisim, că — nu credem. Nu credem, că se afle in clerulu nostru, si inca, precum ni se dice, in celu de frunte, celu ce vré a se numi cu domnitate — natuunale, măcar unulu astfeliu de — amagitu si retacitu! —

Budapestă, în 5/17 dec. n. 1873.

Septeman'a trecuta, a doue-spre-diecea data dela 1871, poporul francesu, prin alegeri partiali-suplementari, se pronunciă pentru Republică.

Este — de mirare acesta consecintia, precum asemenea de mirare e, cum acestasi poporu, in primavera anului 1871, potu să aléga atât-a monarchisti, aprópe 2/3, in adunarea natuunale! Destulu că, asiá se vede, cumca poporul iute si-a priceputu retacirea, si acum cu o consecintia din ce in ce totu mai firma, procede la tōte alegerile ce i se desidu. —

De nou fiindu elu chiamatu a alege patru deputati, cu mare majoritate alése totu republicani, inca si in atare departamentu, unde pana aci totu conservativii au fost stepani!

Monarchistii sunt amariti pana in sufletu pentru acést'a tienuta a poporului; pentru că — continuandu a merge tréb'a totu asiá, deca regulatu s'ar chiamá poporul la urna pentru căte locuri sunt vacante, apoi — pré curendu majoritatea monarchistilor ar devin redusa, si — stepanirea loru misericordie — curnata cu totu cu Mac-Mahon!

De aci inca monarchistii acum cu atâtă mai multu se grabescu a dă navala asupra drepturilor poporului, incercandu mereu ale reformă, adeca ale reduce si face ilusorie — tōte bine!

Dar — poporul totu popora romane, si nu o data, cандu domnii vermi ai sei tocma

se credeau deplinu securi in spinarea poporului francesu; acesta eu o miscare buna, ii-a scuturatul de pe scene si ii-a datu de pamentu de li-a frantu tōte osele!

Dar — bidiganiele curendu se reculegu si cutosarea si nerusinarea loru este foră ascu-menare. —

Din Spania scirile mai noue ni spunu despre o invingere a Republicanilor. Lovirea a avut locu in 9 dec. langa Velabienă; acolo comandanțele trupelor republicane, generarul Morones, cu 14000 de omeni si 10 tunuri a atacatu pre ginerarii Carlisti, ce se dice că ar si avut numai 9000 de omeni, dar erau baricadati bine. Lupt'a, chiar dupa recunoșcerea Carlistilor, a fost fōrte sangerosă si s'a terminat cu total'a spargere si imprescire a acestor din urma. Perderile de ambă parti au fost insemnate; republicanii insisi recunoșcuse, că au avut peste 100 de morti si de trei ori atât-a vulnerati; au cadiutu dintrai loru si unu ginerariu, comandante de brigada, si duoi coloneli. Se intilego, că perderile Carlistilor au fost multu mai mari.

Bombardarea Cartagenei, cu ultimulu restu alu neimpacabilor, s'a continutu 9 dile; urbea a suferit multa stricatiune, inca de capitulare — inca nici vorba. —

Santul parinte din Roma ér a mai emis o enciclica — „urbi et orbi,” in contra lumii stricate, adeca a ideilor liberali, si cu amenintări si anate, indemnandu pre catolici, a numo pre clerus, a-se opune barbatesc poterei si legilor lumesci, unde acestea impăratul de contrarie tendintice parintelui infalibilu din Roma.

Dar asta data o cum pati — santul parinte. Caci — mai antaiu Republica Helvetiei — respusne, trimitindu nunciului papale pasportulu că se pararésca tiér'a; ér in Bonn, episcopulu catolicilor vechi, cu numele Reinhard, printre pastorală a sa catra ereditiōsi, fece unu afrontu cătu se pote de ageru enciclei santului parinte. —

Budapestă, in 16 dec. n. 1873.

Am spusu — la rondulu nostru, stimabilitorii cetitorii ai nostri, eum Grecii din Constantinopol, in Sinodul prin atacuri si opuseniunie, era in biserică si publicu — prin demonstratiuni aprige si violenti, au constrinsu pre patriarchulu a-si dă dimisiunca. Scirile mai noue din capital'a Turciei ni spunu, că — nou alesulu patriarchu Ioachim a primitu intarirea Sultanului.

Astfelii grecii, o mana de omeni, intr'o tiéra stepenita de pagani si barbari, sciu să-si realisesc si faca respectate interesele si vointi'a natuunale! Dar atari esemplu — pururiu trecu foră folosu pe de naintea ochilor nostru! Ora pana cандu?!

Budapestă, in 5/17 dec. 1873.

Noi am scrisu la rondulu nostru, asiá credem — pré destulu, despre imprumutul celu nou alu Ungariei, imprumutu de 153 milioane in argintu, menitu a ne scôte tiéra din perplessitate si a ni regulă finanțe, dupa cum se dice, in fapta insa — deplinu calificatu, a ne ruina pentru totu de a nu!

Am spusu, că — este celu mai scumpu imprumutu, dintre tōte căte s'au contrasau in timpulu mai nou — măcar că, afara de votulu, de parol'a tierei, i s'a mai legatu ca garantia tōte bunurile de statu, cari facu mai multe milioane de jugere!

Am spusu si accea, că — pre totu acelu timpu, a facutu unu asemenea imprumutu — Russie, oferindu insa numai cinci procente si foră ipoteca speciale, si — conditiunandu unu cursu multu mai naltu, care imprumutu totu — iate in căte-va dile s'a realizat mai numai in Londra, si inca astfeliu, că a fost subscrisu in suma de 12 ori mai mare, inca tu ajunge scopulu.

subscritorilor prin reducție abia li s'a potutu dă cam căte 8% din sumele subscrise! „Intręga Germania mai nici n'a ajunsu,” — asiá diceau foile, a — partecipă la subscrive imprumutului musc aleascu!“

Dar noi am spusu si aceea, că — dupa semne, intręga lumea finantaria impare a si fost conspirata in contra Ungarici — spre scopulu, ca s'ruindio finantalminte, s'ofaca a dău'a Turcia, ale cărei principia barbare facia de poporale conlocuitōri sunt intocmai easi ale domnilor nostri.

Am spriatul bănuilele noastre, că calamitatea nostra principalminte se splotidia de Prusso-Germania, de dlu Bismark, care atâtă de bine se pricepe a profită de calamitățile si — nebunile poporului său ale domnilor loru pentru scopurile sale spre Oriente! Am arestatu, că — ca si după sistema, mereu pretotindonă in Europa — s'a urcatu discontinu, pretiul banilor in numerariu, toma pre cătu timpu tinea lipsa cea intetitoria a Ungarici; pana si Bancă Angliei urcase discontinu la 9%, lucru ce nu a mai pomenit in epoca normali ca cele de astadi! — lucru ce cu atâtă mai multa a trebuitu să bata la ochi, căci — in data dupa votarea imprumutului in camerele Ungarici, in seurtul timpu de 3—4 dile, acelasi discontinu scădit la 5½ procente!

Acuma de 4—5 dile subscrivea decurge la imprumutul nostru — prin capitalele Europei, si tōte scirile — ce soresc, ni spunu, că — decurge cu bunu succesu. Cine s'ar si mai poté indoii de acést'a, dupa cele premere! Cea ce noua insa ni bate la ochi cu asprime, de ne ustura amaru — e, că „Ungr. Lloyd”, nota bene, despre carele, mai spunem o data, că se crede mortisius, cumea in secretu ar si organu alu dlu Bismark, — destulu că „U. Lloyd”, in nrulu seu de astadi, ne suprinde cu scirea, cumea Prusso-Germania, cca-ce din imprumutulu muscalești n'ajunse a subscriso nemic'a, din imprumutul nostru a subscrisu 12 milioane in argintu, adeca — dupa acelasi „Lloyd”, diumetate din sum'a pusea la subscrisie — dora in Berlinu!

Dar — acést'a inca nici nu este totul ce ni indegeta pericolul. „Ung. Lloyd” mai adaugo, că din faptulu acestei subscriviri prusso-germane — se pote deduce: unde s'ar astă medilōcele de bani, prin cari s'ar poté regulă valut'a nostra!

Să pricepemu bino acesta aparitiune si indegetatiune. Prusso-Germania, carea dispune de bani destui din jafulu facutu in Franția, cumpera cu gramad'a obiectivini de ale noastre, cu interes mari, cu ipoteca destulă si cu terminu numai de cinci ani. Avendu-le acestea in mana, de ūre-ce pre bine scia, că noi, cu finantile noastre cele role, nu vom fi in stare a rescumperă la timpulu seu/aceste obiectivini, se face stepanitoria peste noi si — ni va dicta ori-ce conditiuni i vor place — pentru unu nou imprumutu, pre carele prin organulu din Posta dejă ni-lu imbia, sub evenimentul de a ni regulă valut'a!

Vai de regulă valutei noastre strucinante — prin ajutoriulu, cu banii Prusso-Germaniei, ce ni-ii dă sub conditiuni inca mai grăde de cătu insasi valut'a!

Repetim: *Dualismul*, pactul domnilor magari cu nemii centralisti, ne-a datu préda Germaniei, ce tinde spre Oriente peste corpurile noastre natuunale! —

Fusină, său — spargere?

Acést'a este întrebarea cea mare, ce preocupa astadi cercurile parlamentare in Budapestă. Peini o precepui, pentru că — este nouă, si — este o strategie politica, ce — după natură sa, trebuie să remana mascată, pana si-va ajunge scopulu.

Prenumeratii se facu la toti dd. corespondinti ai nostri, si de a dreptul la Redactionne Stationsgaze Nr. 1, unde sunt a se adresă si corespondintele, ce privesc Redactionea, administratiunea său speditură; căte vor fi francate, nu se vor primi, era celo anonime nu se vor publica.

Pentru anunțe si alte comunicatiuni de interes privat — se responde căte 7 cr. pe linie; repetitile se facu cu pretiu scăditu. Pretiul timbrului căte 80 cr. pentru una data se antecipa.

Noi, pururiā fericiți, de căte ori potem să deschidem o scola politica cetitorilor nostri, credem a fi la timp, a li spică, firesc — după priceperea noastră, si acosta cestione, de la a cărei desvoltare si desiegare — am putea dice, că mare parte aterna sōrtea tierei, a acelei tiere, pre care trei milioane de Romani o numesc patria loru.

Ne rogămu de — atentiune.

Gouverniul de siepte ani alu Deákistilor, prin sistem'a si portarea sa, a adusă tiér'a in vertegiulu criselor. Acést'a nu se mai poate ascunde, si — nici nu se mai negă de nimenea. Tota lumea, cu totu cu Deákisti si cu guvernul, recunoșcă, că — mai tōte conceptiunile si creatiunile si murele de siepte ani — ale partitei de la potere, sunt gresite, sunt rele, sunt spre nespresa dauna si scapatate a tierei. Tota lumea, cu Deákisti si cu guvernul cu totu — recunoșcă, că asiá nu mai merge, asiá nu mai poate să remana; ci că alta politica, alta cale trebue gasita, luata si urmata, deca e ca tiér'a si cu tōte poporale ei să nu devina préd'a unei catastrofe grele.

Ei da; in acesta privintia mai nu există diferintia de opinii, dar apoi vine intrebarea: cum să se tocmeșca cele reale? cum si prin cine să se indrepte — politică, sistem'a, administratiunea, finantile tierei? Si — aci se nascu greutățile, aci se impartu si se contradic opiniunile.

Partit'a deákiana, carei se impulta reulu, — nu voiesce a luă ea numai singura responsabilitatea pentru elu, ci — nu foră temei scia face părtasia si pre opuseniune, anume pre cea din centrul. Cu tōte, ea partit'a deákiana, a credutu, că — ar fi detoria opinionei publice, că — trebuie să sacrifice pre bmenii guvernului de astadi, că — acést'a s'ar astepta si susu la Tronu; deci a facutu — să pricepe ministeriul acést'a. Aceşt'a a si priceputu si — a aruncatul mai antaiu pre duoi din sinulu seu — viptime molochului, adeca pe ministrul de finantie si pre celu pentru comunicatiuni; după aceea, convingendu-se ministeriul, că — cu atâtă inca nu merge, si-a datu dimisiunea intregu. Dar — ce să vedi! Mai nainte de a-si dă dimisiunea, ministrul presedinte, dlu Szlávy, facu ce facu, de — in clubulu partitei i se votă incredere. Urmarea fu, că — Maiestatea sa — nu primi dimisiunea, cu cuventul că: după regulele parlamentari, unu ministeriu sustinutu de majoritatea dietei, nu poate fi dimisiunatu!

Atât'a a trebuitu partitei deákiste. Ea acuma sciu, că aterna numai dela ea, că ea are numai să fie compacta si să sprinăsca pre ministeriul seu, si — tiér'a i remane data préda si mai de parte! Iute deci disciplin'a, ce incepuse a se destrăma prin temerea si asteptarea de schimbări, se restitu, si — de o data tienută dreptei luă alta fisionomia, fisionomia cea de siepte ani indatenata a — mameleluciloru.

Acesta eventualitate — corifeii stangiei centrali o prevediusera, căci orbi ar fi trebuitu să fie, ca să n'o prevéda, candu de siepte ani mereu se convinseră, că — legaturele cu Viena nu admittu, decătu-reulu, ruinarea tierei! Deci ei déjà luaseră puseiunile corespondintărie.

Dar — in acesta prevedere, si cандu se lucră de tactică urmandă, opinioniile chiar ale conduceatorilor stangiei ve niră in conflict si nu se potura complană. Astfelii urmă, pentru acelasi scopu, desbinare in partita, si — de aci incepe a

ALBINA

fi eminentminte interesante procesulu ce se escă.

Tisza Kálmán, mai cutesatoriu, ba chiar mai temerariu, și asiā și mai vio-linte, si totu de o data — mai plecatu spre optimismu, — crediu că in perples-sitatea sa cea mare, compromisa si des-curgiata — partit'a lui Deák, abia va asteptă, ca stang'a centrale să-i intinda man'a si să imparta responsabilitatea cu ea, si — casatorindu-se său — fusionan-du-se — cum se dice, — impreuna, să con-tinue, cu ceva pucine schimbări — mai de parte stepanirea tieri.

Ghiczy Kálmán erași, mai patit u si mai bannitoriu, mai bine cunoscendu slabiunile ómeniloru, credea că — asiā nu va merge, că — politic'a mai nalta si medilócele, de cari dispune ea, vor scé impedecă pre deákisti de a se aliā si a împărti stepanirea cu stang'a; ci că — unicul bunu modu, de a scapă tiér'a de acestu guvernui si acea partita deákiana, egoistica — ar fi, spargerea ei, prin apropiarea de ea, măcar si prin impreunarea cu ea.

Tisza deci — redică *flamur'a fusi-unii*, cărei prin organulu partitei sale „Ellenor” — de repetite ori, ér alalta-ieri chiar in Dieta, prin cuventarea sa la bugetu, i dede expresiune.

Ghiczy d'alta parte, desfacendu-se de taber'a sa de pana aci, desfasiură — *drapelulu centrului*, formandu o partita — mai aprope de drépt'a, de cătu de stang'a, si incercandu astfelui — a influență pe drept'a, a-i detrage incetu cu incetul elementele mai pucinu stricate, si impetrice in pecatu, si asiā a arimă mereu majoritatea dreptei si a scapă tiér'a de ea si de guvernui ei.

Éca-vi esplicata cestiuinea ce puse-ramu in fruntea acestui articlu; „fusiune, său — spargere.”

Ginerarii — pana aci comuni ai stangei, se despartira — desi cam contrari, celu pucinu la vedere asiā, to-tusi — *deplinu pentru acelasi scopu*. Ambii vor, numai cătu — fie-care pre alta cale, in altu modu — a scapă tiér'a de majoritatea deákista, ruinatória a aceleia.

Astfelui este invederatu, că — des-părțirea lui Ghiczy de stang'a centrale si apropiarea sa pana oblu langa drépt'a, nu e decât o — *stratagema*.

Care dintre ambele incercări — va fi mai eficace si va avé mai bunu suc-cesu? — pentru acum inea — ar fi cam greu a spune. Cea-ce se pote dice e:

Pre cătu timpu majoritatea deákis-tiloru se leganā in necertitudine despre dispusetiunea prénalta a Tronului, ea se aretă fórte plecata — chiar si pentru fusiune cu Tisza, cu atât u mai multu pentru d'a imbracisiá planulu lui Ghiczy; decandu insa majoritatea scie, că — in susu n'are de ce să se téma, de Tisza nu vré nici să mai auda, ér pre Ghiczy ar vré se-lu traga in mocirl'a sa!

Depinde fórte multu de acolo —

că ce potere atractiva va scé să desvólte dlu Ghiczy facia de drept'a. — Acésta partita deákista guvernamentale, astadi numera in fapta ca la 290 de membri — dintre 432 ai casei representative; asia dura, intrege döue treimi. Prin urmare dlu Ghiczy ar avea trebuintia celu pucinu de 75 de deputati din drépt'a, pentru ca — ocasiunalniinte, impreunandu-se cu intréga stang'a, să pote tranti guver-nulu de facia print' unu votu de blamu.

O data guverniulu de facia trantit, nu mai incape nici o indoíela, că partit'a deákista — si căta ar mai fi compacta, rute s'ar destramá; căci — fiindu ea eompusa parte mai mare din oficiali de statu si din ómeni, legati prin interesu materiale de guvernui toti acestia, pe in-trecute ar grabi a se inchiná noului guverniu, ba ínca l'ar glorificá — că i-a sucesu, a-ii emancipá de celu de astadi guverniu, atât de pucinu patrioticu si aptu!

In totu casulu Ghiczy — desi pri-virea lui este indreptata spre drépt'a si spre guvernui, etc. — déca scopulu se este seriosu, numai cu ajutoriulu stangei pote să faca isbande. Pentru că, dupa cum este compusa majoritatea dreptei, nici a cugetá nu este permisu, cumca candu-va i-ar pot succede, a castigá partea mai mare a acelei majoritatì pentru progra-mulu seu. Si — de aci noi, de felu nu ne miram, că Ghiczy, din partit'a pana aci a sa, cărei a statu atât de aprópe si cu a cărei membri a comunicat atât de desu, nu atrase mai multu de cătu vr'o 18 insi. Atâti-a ajungu tocma de — basa si moméla; ér armat'a cea adeverata, cea corespondatória scopului, din mai-oritatea dreptei trebuie să si-o recrute.

Pana acum, déca informatiunile no-stre private nu ne insiéra, numerulu celor pe facia si in ascusu dejá ingagiat partitei centrului, suie la 30. Destulu de frumosu — pentru o recrutare abia de căte-va dile. Dar noi credemu că — mai multi barbati cu ceva nedependintia, nici nu essistu in drépt'a intréga, si asiā acuma va si, ca să se cascige si atraga prin accordarea său garantarea de folose personali! Că — succede-va, — aterna de la dibaci'a si a generariului, si a agintiloru sei. —

Astfelui credemu — a fi spicatu pe de plinu, planurile de resbelu, ce se desfasiura astadi in Diet'a unguresca, pentru scopulu d'a mantuî tiér'a de o partita si de unu guvernui, ce sistematiceaminte o impinge spre prepaste! —

Scimu că vor fi multi, cari cetindu si pricependu acestea, vor dori să afle că: *„Ore noi Romanii, si peste totu — na-tiunali, ce pusetiune pastramu facia de acestu resbelu parlamentariu alu partitelor magiare?”*

Noi — inca n'avemu, nu potemu să avemu rolă; a nostra va incepe — ceva mai apoi. Candu va fi acelu timpu? — nu vom lipsi a spune atunci.

Am predisu de siepte ani — totu mereu, cu atât a essaitate — calamità-

tile de astadi: să fiti securi că — nu ne isielamu nici acuma, candu predicem, că — *rol'a natuinaliboru — are să vina, — mai curendu, decât ce credu contrariu de móre ai loru.* — Babesu.

Societatea agricultorilor rom.

„Unde-e unul, nu-e potere,
Unde-su doi, poterea cresce.”

Nemicu nu occupa astadi mai multu spiritele in statele civilisate din lume, ca directiunea materialista si reformele pre terenul economic-national. Prin acestea cauta astadi omulu din ce in ce a se inalati-totu mai tare la gradulu, la demnitatea ce in competo in ordinea naturei, scrutandu me-reu medilóce noue, spre a-si acoperi trebuintie-le sale, si cautandu neobositu a-se elibera de lucrul celu greu alu maniloru, care lucru óresi cum lu degradase la starea de animalu, — si a se elibera pre sene prin intrébuintarea elementelor din natura pentru implinirea aceluiasi lucru, ce mai nainte trebuia să-lu faca densulu. Pana de curendu massa poporului era slava, era vita de jugu domniloru sei; astadi lumea este — multu mai libera, astadi fi-care individuali si-pote face siesi — altfelii desclavi, din elementele ce i le imbia natura — gra-tuitu, său pe langa pucina ostenéa.

Nimenea in Europa, situat u atât de aprope langa lumea civilisata, nu s'a servit u atât de pucinu de medilóce, ce le pune astadi scientia, acestu bunu comunu alu in-tregului nému omenescu, fia-cui la dispositiune, indirectiunea economica - nationale ca si chiar noi Romanii. Tota lumea se ocupa de lucruri seriouse, facendu pre tóte terenele progrese gigantice; numai noi Ro-manii, acestu poporu in diestratu de mam'a natura cu tóte calitatile, ce potu redică pre unu poporu la védia și buna-stare, trebuie să ne perdemu scumpulu timpu, de care dispu-nemu, in lupte si frecari si certe — de nemici; fara să cugetămu, că urmatorii nostri ne voru trage la grea respundere trandav'i a si nepasarea nostra.

Unu proverbu alu nostru ne spune că: „totu bogatulu inteleptu si grasulu frumosu”; dar noi pare că nu voim a-lu intielege, si asiā — de tóte căte altele ne ocupam, multu-pucinu seriosu, cu succesu multu-pucinu in-semnatu, numai pe terenul economicu la noi forte raru se occupa cineva cu barbatia, cu tóta anim'a si cu totu sufletulu, precum s'ar recere.

Se facu in adeveru adeseori mai in tóte pările incercări de imbunatatiere pe acestu teren, prin mediloculu co ni-lu pune inainte sciintia, prin asociatii; dar aceste incercări mai totdeun'a remanu in primulu stadiu, la primulu pasu, si — nu potu aduce frupte, fiindu ele mai totdeuna paralizate prin intrigele personali, urdite oé comunu de mana lunga, straina — intrige ce atât de tare s'au incubuitu in corpulu nostru nationale.

Acestea sunt impregiurările, in cari traimus noi Romanii in tóte pările. Sub aceste impregiurările grele, dlu P. S. Aurelianu, unul dintre cei mai eminanti economi natu-nali din Romania, publica in „Romanulu” din Bucuresci unu apel catra toti agricultorii

romani de dincolo de Carpati, provocandu-ii pre toti, a intră intr'o Societate si a lucru cu poteri unite, punendu cu micu cu mare, umuru la umuru — spre redicarea celui d'antai fac-tore de productiune si bogatia in tiér'a roman-esca, — la a cărei fericire atât de multu stau atentiti ochii tuturor Romanilor!

Grele imprejurări — intr'adeveru, dar ele trebuesc devinse si suprimate, déca voim progresulu si desvoltarea nostra natu-nale. Bine a intielesu acésta dlu Aurelianu; densulu ni spune, că a fost gat'a inca nainte cu diece ani a pasi in publicu cu acésta mare ideia, a preferit u insa a asteptă timpu mai potrivit pentru dens'a, pastrand'o in anim'a sa, pana necesitatea să-i prepare mai bine calea. Acum pasiesce cu ea naintea publicului, cerendu de la acesta succursulu trebuintiosu pentru realizarea ei.

Ei bine, vom vedé cu ce caldura o va imbracisia publiculu romanu si cu ce zel u vor lucru pentru dens'a — toti cei ce se semtu chiamati.

Noi cei de dincozi nu potemu face parte directa din acésta societate; si o salutam insa cu bucuria pentru consecintiele cele sa-lutari, ce le pote avea pentru Romania libera si pentru intregu némulu romanescu.

En să incercam insa, a desvoltă cătu-pucinu aceste consecintie.

Astadi tiér'a romanescă, cea atât de dotata de natura cu totu feliulu de bogati, este desconsiderata si batjocorita de strani. De securu, pentru că este inca a Romanilor si — nu este cum ar fi să fie. Tiér'a romanescă, plina de bogati, astadi candu este timpulu, in care bogatulu este consideratu, — cum de ea, acésta bogata tiéra este totusi desconsiderata?

Ce va fi caus'a acestui contrastu? — Dupa noi nu este greu a o afă. Este plina — in adeveru — acésta tiéra de totu feliulu de bogati; dar aceste bogati jaci ascunsu in pamentu, fara a aduce cuiva vreunu folosu. Talantulu este impartit, dar proprietariulu lui nu voiesce a-lu scôte din pamentu si a-lu dă lumei ca acésta, să-lu intrébuintiedie, să-lu inmultiesca si folosescă. Suntemu cersitori car i amblam peritóri, de fóme, calcandu peste co-mori! — Oa cintăitate! — Oa peccata! — Toma-tu mea civilisata prelucra cu mari greutati nisipulu si petrile sale, ca să-le prefaca in auru productivu, numai Romania astépta, ca altii, strainii să vina, să-i adune aurul celu versatu in massa mare preste intregu pam-entulu ei!

Ore nu va fi venitu timpulu, ca Romanulu să-si lucre elu, si să-exploateze in modu rationale pamentulu celu eastigatu cu scumpu sange alu strabuniloru sei? Ore nu va fi venitu timpulu, ca Romanulu să-si conóseca pusestiunea sea cea slabă, si să se silésca prin incordările mintii si prin sudorile fecii sale — a si-o indreptă?

Ba da, a venit u timpulu acesta; este ó'a a unspredecce. Stepanulu, realitatea incepe deja a admonia pe romanu cu tonu aspru si seriosu, ca să se desetepe si să grigescă cu cea mai mare scumpetate de talantulu lui incredintatu, spunendu-i să se folosescă iute si seriosu de acestu daru, déca nu voiesce, ca să-lu ieé indaraptu

FOISIÓRA.

Descoperiri mari.

(A XI, poveste populară română.)

(Fine.)

Exploratori.

I. K. Schuller aréta asemenea in-tre povestea nostra si in-tre acestu cantu alu lui Homeru, inse nu se demite in esploratiuni.

Pentru mine, e o satisfactiune mare si singura aréta asemenea, dovedindu-se ce am disu mai nainte de a sci de existintia a carticelei Dlui Schuller, si anume că in po-vestile nostre sunt traditiuni religioane, mitologice de 2000, 3000 de ani!

Mai nainte de a esplorá povestea nostra, să vedem u co insémna Odiseu si Poliphemu?

Odisseu.

Odysseos purcede din ὀδύσσεως, ὀδύσσεος (eu me maniu, me turburu, invidiediu) — (Griech.-Deutsches Wörterbuch C. F. Rost.) Odiseu la Dori s'a numit u Olysses; de aci

la Romani Ulysses. — (Andeutungen eines Systems der Myth. F. Nork p. 212.) Odiseu in Iliada II. 278 se numesce „Maniosulu,” in Odisea XV. 442 „devastatoriu de orasie.”

Odiseu e unu predicatoru, conume de a dieului Hermes, la Romani Mercuriu, — căci dieii, sub diferite predicate, apară ca diei, său personé deosebite.

Odiseu e maniosu, pentru că fiindu Hermes, acesta conduce pe morti in lumea de diosu, si pentru acesta e si devastatoriu de orasie, adeca Necropompos, si Ptoliporthes, — si e si Fluerasiu, pentru că la imgropatiuni se dice in flueru. Ulises la Romani inca are asemenei calitati, elu inca scobore in lumea de diosu la Avernu, cetatea oraculului de móre. (Lyc. XXII. 704. Diodor IV. 22. Nork. p. 307. 326.)

Hermes, cu predicatoru Krioforus, (pur-tatoriu de berbeci) o Odiseu candu scapa prin berbeci din pestera — si acésta, mito-logicesc insémna a candu Hermes = Mer-curiu = planet'a e sub constelatiunea, adeca zodi'a berbecelui, e simbolulu primavarei. Hermes s'a amorisatu de Polymole, fét'a cu

multe oi, avuta de oi, si Hermes insusi se numesce Polymelos = avutu de oi, adeca oiaiu, pecurariu.

Hermes se dice Orator, vicleanu si solulu dieiloru; asiā Odiseu e vorbitoriulu si vicleanulu la Poliphemu, — si Odiseu e solu la curtea lui Antenor, (Il. III. 203,) adeca Poseidon Antaus, carele e Aquarius (udatoriulu) in zodiacu. (Nork p. 214. Preller Gr. Mith. I. 307. 326.)

Tat'a lui Odiseu e Laertes, mam'a sa e Anticlea, si nascorea lui se pune pe insul'a Ithaca in marea ionica; muierea lui e Penelope, fét'a lui Icariu. Odiseu ca copilu (pentru că Hermes e teneru) se duce cu 12 luntri in contra Troiei, si dupa ce a pradato, Neptunu se mania si-lu retacesce pre Mare, pentru că a orbitu pe Poliphemu, fiul lui Neptunu. (Myth. aller Nationen, Vollmar p. 1055.)

Poliophem.

Πολύφημος insémna 1) locu de unde se audu multe glasuri, 2) avutu de cantece, 3) despre ce se vorbesce multu (Dic. Gr. Germ. Rost).

Celu cu multe glasuri, der Vielstimmige (Reinhardt Suchier in Ovidiu Meth. XIV. 180); de parte ragotoriu, der Weitbrüllende, (Greller Gr. Myth. I. p. 489). —

Poliphemu a fostu Ciclop. Kiklos insémna cercu, róta, rotundu; kiklopoio, eu rotundediu, formediun unu cercu, ciclop e oochiu rotundu, celu cu oochiu rodundu. Mai toti ciclopii au oochi rotundi, său in mediloculu fruntii unulu; — său de asupra de ceialalti doi omenesci unulu in mediloculu fruntii.

Tatalu lui Poliphemu e Neptunu, dieulu măriloru; cu Thoosa nimfa, ce insémna de-partate curetoria, adeca P. e nascutu din Mare.

Ciclopii din Odisea sunt iconele de caractere a unei vietie setbatice, — ei sunt pentru acésta indresneti, giganti, nu sciu nemicu de dreptu, de Zeus, amicetia, ospetia. —

Tiér'a loru e o padure vechia, unde ei locuiescă côte unulu pre unu munte. Numai turme numerose de capre si de oi mai inviédia acésta singurestate.

Ciclop se numesce si calfele lui Vul-canu, dieulu de focu. —

de la densulu și să-lu de către altoră, mai întotdeauna, mai buni și mai demni, cari de bună seama vor grăbi de elu mai bine, decâtă densulu. Da, a venit timpul de lucru; — dorere insă pe noi nu ne-a ajutat găta; și alte popoare ne-au întrecut! Ele lucră cu înlesnire — *pamentu reu*, lu exploatare cu folosu, cum se cunosc, și produce indieciu și insutitu; — România și cu Romanii sei, lucră numai o mică parte din pământul său bunu, și acăstă — fară a se folosi cum se cade, de instrumente și machine, cum se folosesc altii. Dar cu toțe acestea, ea produce atâtă, incătu cu prisoșintă și-potă acoperi — *trebuintele*. Si, tooma pentru acăstă intrăba cei rei său ne-principuți: că — dacă se află România în stadiul acestă; apoi ce lipsă este de mai multă munca și cultura? *Cine castiga atâtă, cu cătu să-si potă acoperi trebuintele comune; acelă este ferice* — dice ei.

Apoi dă, astăzi este numai cătu cuventul „*trebuintă*” exprime sau ce forte relativu, atâtă de relativu, incătu ar trebui să amblămu multu prin lume, și totu nu am potă găsi doi indidi cu aceleși trebuinte și — erasi doi, cari să dica: că ei sunt multumiti că ceea-ce au și nu doresc mai mult. Dar faptul este și remane, că omului i se ivesecă mai pe fie-care dia sute de trebuinte *noue, si vecini, cari lu silesc a le recunoscă*, de cărui voiesce, ca să trăiescă. Si apoi chiar acăstă imprejurare e momentul acelă însemnatu, care servește de primul impulsu pentru perfectionarea omului, nelasându-nici cătu a remană statinariu.

Privindu acum la starea României, vedem, că trebuintele ei încă se înmultesc din din în dia totu mai tare. Aceste trebuinte — este neaperat de lipsa a le satisfacă, și astăzi darătrebuiescu ne-aperat cercate medilōcele, ecuivalente, prin care să se potă procură obiectele necesari pentru acoperirea aeleru trebuinte. Intrelasându acăstă, generațiunea va fi silită a spesă din capitalu, astfelui mereu expunându patria pericolului de reducere și — în fine de perdiare!

România exportă astăzi în afara — *cerșale*, după datele statistice, ce le prezintă *statistica comparativa* de *Kolb*, în prețul cam de 40, milioane de *taleri*. Această este o sumă însemnată, carea astăzi, să dicem, acoperă în modu multumitoru totă trebuintele României. Considerându insă, că acăstă sumă astăzi — *însemnată*, mană nu va potă acoperi — dără nici *diumestate din lipsele terii*, de cărui acăstă tierra se va sili să nu remane indareptul altorui poporă în progresu, cultură și civilizație; și astăzi trebue să dicem că, nu este altu modu, decâtă a căută ca exportul să se urce, să se îndoiescă. România pentru acum — este statu puru agricole, ca statu agricale deci, este detoriu a cultivă cătu numai se potă acestu ramu de economia.

Acăstă insă nu o potă face altfelii, decâtă silindu-se a lucă *intregu* pământul său în modulu, după planul celu mai rationale de acțiune, basatul pre resultatele scientifice; era pentru a face acăstă, i trebuiescu puteri, intelectuali și fizice, adică *lucratori* și *instrumente* prefecte. Două deci sunt momentele

principali pentru redare agricolă: *planu-lu*, și *poterea care să-lu cescute*.

Să încheiemu pentru astă data aci,
(Se va continua.)
Aron Hamza.

Dietă Ungariei.

In siedintă de sambata în 13 ale curentei după cele formale și dupace presedintele insinuă rezultatul alegerilor în comisiunea emisă de camera pentru cercetarea stării lucrului în cestiunea padurilor dela Năseudu, precum și rezultatul alegerii în comisiunea de justiție; — cont. *Haller* interpelăde pre ministrul de comunicatiune, de cărui densulu cunoștința despre aceea, că mai mulți locuitori din Sighișoara, cari au lucrat o parte din drumul de tierra de curențu clăditu, între Mediaș și Sibiu nu și au capătatu încă cautiunea depusă la statu nici o parte din pretensiunile, ce au acela pentru clădire; intrebandu-lu, de cărui arc de cugetu a face pasii necesari pentru a satisface pretensiunilor amintitilor locuitori.

Min. *Tisza* respunde, că în privință acăstă să introducă déjà cercetarea, și că densulu speră, că după deliberarea definitivă a obiectului, interesatii vor potă primi deslucre meritatorica în acăstă cestiune.

Interpelantele se multumesc deocamdată cu responsulu, cără *lu ia la cunoștință*.

Carol Bobory intrăba pro min. pentru aperarea tierii, de cărui este aplecatu densulu, că pana la regularea definitivă a cestiunii casernelor, să facă pasii necesari pre calea legislatiunei, spre a potă face posibile o rebonificare modestă pentru aceea, carii prin pre desa închiriere de milită suferă dauna?

Min. Szende respunde, că încă în decursul sesiunii prezente are de cugetu a substerne cestiuni proiecte referitoare la acăstă cestiune. Totu densulu substerne apoi reportul cerutu de comisiunea centrală, referitor la proiectul de lege pentru contingul de reclute pre anulu 1874.

Lad. Szögyenyi reportădă în numele comisiunei verificătoare, că acăstă declară pe nou alesulu deputatu Ghiezy de verificat, pe langa sustinerea indatinatului terminu de 30 de dile.

Koloman Széll substerne reportul comisiunei financiare asupra mai multor proiecte de lege. Se decide de tiparirea acestor proiecte și împartirea loru între deputati. — Mai substerne apoi reportele loru, comisiunea centrală și cea pentru economia; cea d'antai pentru sustinerea în valoare a ordinatiunilor referitoare la cestiuni financiare, cără de a două pentru bugetulu cestiunii pre decembrie.

Trecendu-se la ordinea dilei: deliberarea asupra petițiunilnu cuprinse în liste nr. 28 și 29, referitoare comisiunei petiționare *Antoniu Molnár* propune, că toțe aceste petiționii să se transpună respectivilor ministră. O scurta desbatere să intemplat la petiționea mai multor reuniuni de invetigator, cari pretindu *modificarea legii* pentru scările

populare. Comisiunea propune transpunerea și a acestei petiționii ministrului respectiv.

Deputatul național *Demetru Bonciu*, luandu cuventul propune, că acăstă petiționă să se transpună ministrului de cultu cu acea observare, că acestă încă în decursul sesiunii prezente să subșterne cestiuni o legă pentru scările poporale modificată. Venindu cestiunea la votu se primește propunerea comisiunei.

Urmădă apoi desbaterea asupra proiectelor de lege pentru milită. La desbaterea asupra proiectului de lege referitor la *contingentul de reclute pre anulu 1874*, *Várady* propune, că în locu de terminulu „*trupe de linie ungurești*” să se pună „*armata ungurească*.” Motivandu densulu acăstă propunere, că dela primirea său neprimirea acăstăi propunerii depinde tienută partitei sale, relativu la acăstă lege.

Alessandru Csányi nu potă primi după principiale salo nimicu, ce sătă în legatura cu *afurisitul* de pactu din anulu 1867. Elu va lucra totu de a una între marginile legii în contra acelui pactu, apoi barem de ar căde de pe capulu regelui Ungarici corona imperială austriaca; cără *Csiky* spune, că elu nu votădă nici unu recrutu.

Venindu cestiunea la votu cără primește proiectul de baza a desbaterei speciale.

In desbaterea speciale resuscitădă de nou *Varady* o scurta desbatere asupra amințitului punctu, proiectul insă se primește de casa.

Cu acăstă siedintă se încheie.

In siedintă de luni, în 15 decembrie după cele formale presedintele anunță cestiuni, că trecendu cele 30 de dile dela verificarea deputatului, alesulu în cerculu electoral din Biserica-alba, *Vincentiu Babesiu*, respectivul deputatu se declara de *verificat definitiv*. Totu eu acăstă ocazie insinuă presedintele, că deputatul *Horanzky* și-a depus mandatul său de ablegat în camera.

Tavazzi prezintădă propunerea reunii profesorilor din scările medii în cestiunea proiectului de lege, referitor la esercitiale în armă ale junime i studișo. Se transpunе comisiunei petitionarie.

Paul Hoffmann prezintădă unu memorandum, subserisul de mai multi actionari ai cărui ferate de ostu, cu rogarea: că cără se avisează momentanu acestu memorandu comisiunei financiare, impreună cu comisiunea pentru cărui ferate. Se primește.

Ministrul *Pauker*, luandu cuventul său, că fiindu ministrul-presedinte *Szlávay* impedeceat prin băla de a apărea în camera, este insarcinatul densulu a respins mai deținut la interbeliunea lui *Tisza*, referitor la crisea ministeriale. Dreptu aceea densulu dechiră, că Maiestatea Sa cosoro-regesca apostolica să indurătă primă demisiunea ministrului de finanțe și a celui pentru comunicatiune; dar totu de odată a ordinat, că ambiții acesti doi ministri să remane în posturile loru pana atunci, pana candu se voru face dispozitiiile necesare pentru ocuparea acestor două posturi prin altii.

Alte modificări — continua vorbitorul său nu s'au mai intemplat pana acum în minis-

teriu (strigate în stanga: „*desfășu de reu*”); de aceea atâtă acesi doi ministri, cătu și ceilalți membri ai ministerului voru ramene — amesuratul ordinatiunei pre inalte — în posturile loru, voru conduce și execuția agendelor oficioase sub responsabilitatea loru pana atunci, pena candu li se voru denumi urmatorii.

Koloman Tisza luandu cuventul spune, că este la locu, că ministrii, cari au repasit din posturile loru să conduca agendele loru pana atunci, pana candu acele două posturi se voru ocupă; nu tiene insă a fi la locu, nici în ordine să se desbate și deliberă asupra bugetului într'unu timp, candu tiéra *faptică* nu are ministrul de finanțe. Elu dăru nu potă fi multumitul cu acelu responsu și nu-lu poate lăua la cunoștință; răga deci cără a deliberă asupra intrebării: că este consultu și se lasă sub impregiurările de facia, pana candu nu se va decide *asupra sortii portofoliului* pentru finanțe, în desbaterea bugetului? (Aprobare în stanga. Contradicere în dreptă.)

Min. *Pauker* seculandu-se de nou dice, că cără după prăsă legale de pana acum nu votădă singuratele posturi din bugetul nici pentru ministeriu, nici pentru vre unul din individii din ministeriu; ci pentru administrație, pentru tiéra și pentru trebuintele aceliei. Intrebarea de apropiatul este aceea, în care cără și manifestă increderea în singuratele persoane și decide asupra bugetului. Pana candu va veni insă acăstă intrebare naintea cestiunii se va ocupa definitivu acestu postu.

Dupa o desbatere lungă în privință modalității votării, cără primește a lăua la cunoștință responsulu ministrului.

Ernest Simonyi, aducendu înainte acelasi motive, cari le am spus, că lo a adus *Tisza*, propune amanarea desbaterei asupra bugetului.

Se mai vorbesc de multi la acăstă propunere, dar punându-se la votu ea se respinge. Min. de fin. *Kerkápoly* prezintădă apoi cestiunii reportul despre transacțiunea încheiată cu comunele districtului Năseudu. Se trece la ordinea dilei unde după ce se primește unele proiecte de lege în a treia cete, precum și bugetul cestiunii pre decembrie se incepe: *desbaterea asupra bugetului pre anulu 1874*.

Referintele comisiunei financiare *Koloman Széll* arăta, că în bugetulu pe anulu 1874 se va ivi de nou unu deficitu de 42 de miliuni; dar cu toțe acestea ’lu recomanda cestiunii a-lu primă acum, astăzi cum este formulat de comisiune, carea — că e dreptu — a redus în unele puncte spese singuratele ministreria, dar mai departe nu a potu merge.

Ministrul *Szende* arăta, că de să i jace densului tare la anima redare armatei de hovedi și desti în anulu acăstă a voită a înmulți cavaleri cu 18 escadrone: totusi din impregiurările de facia ale finanțelor de statu, după ascultarea parerii comisiunii, recede de la acestu planu alu seu.

Paulu Moritz spune, că fiindu desbaterea asupra bugetului urginte, elu d'impreuna cu partizanii sei nu se va lasă în desbatere; ci vor primi bugetulu. „Am strigat

Poliphemu e uriosu, căsă unu munte în padure, cu tonu poternicu, ingrozitoru. Stance și arbori, oi și capre, sunt în prejurului lui, și se occupă de a scăde afora și a menă înaintru turmă sa.

Fiindu tatalu seu Neptunu, și mamă sa *Thoosa*, Poliphemu e productu din Mare, e unu munte nascutu din Mare, e personificatiunea acăstă, și anume e Aetna, muntele vomatoriu de focu. Oile sunt nuorii de fum, ce esu din crateru, gură muntelui vomatoriu. Ochiul rotundu pe frunte, e craterul. (R. Suchier in Ovidiu Meth. I. 259, XIV. 180.)

Caprele sunt ieon'a cunoscuta a undelor, ce se redice intre stancile si ripile mirilor, incătu totă ieon'a se potă privi de vastă singureitate a naturei, de fenomenele apei intre stancile. (Preller Gr. Myth. I. 488 II. 458.)

Ciclopii se strapunu în muntii vulcanici și pământul, căsă faurii diebului Vulcanu, deosebii în prejurului Aetnei = munte vomatoriu de focu, căsă Vulcanu in Sicilia, Italia de diosu, carea potă să areze urmele cele mai evidenti despre revolutiuni neptunice

(de apa) și vulcanice (de focu) a naturei și pământului. (Preller I. p. 491.)

Asemenea.

Pentru o combinare mai usioră, voi face unele asemănări intre povestea noastră și a lui Homeru.

Uriesiul cu ochiu în frunte e identic cu ciclopulu vechiu după nume și natură. Numele uriesiului la noi a perit, dar insușirea lui a remas în „glasu poternicu”, ce arăta pe Poliphemu (multu glasulitoru) și ambi sunt mancatori de omeni. —

In poveste se inchide părța cu lacatu mare, pentru că sunt curți intipuite; în Odisea — cu o stancă mare. In ambele, uriesiul face facu, și strobesc capetele la aceea, pe carii ii manca; — in Odisea ii manca neferti, in poveste — ferti în caldere, ce e mai frumosu, pentru că caldere e craterul, gură Etnei, muntelui vomatoriu de focu. —

In poveste lu-orbsco cu unsore fripta, in Odisea cu parulu inflacaratu și mai sfre deosebice, de cure sango caldu, ce e mai frumosu, pentru că caldere e craterul, gură Etnei, muntelui vomatoriu de focu. —

In poveste, pecurariul mai teneru, și arăta violența prin nuci, in Odisea prin imbiareea cu vinu; in ambele uriesiul se pună în pără și slabode oia după oia; in poveste tenerul belesce berbecele și se imbracă în pele, in Odisea se inclăsta cu degetele în lană berbecelui. Destul că ambele sub berbeci se scapa, și în ambele că scapăt dă de scire, că sunt afară, și uriesiul vrea să-i insile chiamandu-i indreptu.

Scenă, cu anelulu, e adaugere pre frumoasă și oporului nostru: nu numai că a susținut materialulu si ideile principale, ci și mai că creațu ceva frumosu.

In poveste, uriesiul cade in apa, in Odisea, uriesiul aruncă cu stancă in apa; in ambele se mană siturmă lui Poliphemu; — Odiseul pune berbecii pe luntre, pecurariul romanu mană turmă întrăgă, — acăstă însemnă nuorii ce se departă de Aetna, și se redice susu pre ceriu.

In esemplariul dela I. Cojanu e Mamă padurii. I. Grim in Deutsche Mythologie, p. 321 dice, că e greu de a trage linia demarcante intre uriesi și duchuri de padure.

De aci, si din poveste se să veze, că sunt cam de o natură, si nu e dura mirare că e inlouită Mamă padurii.

Numele pecurariului nu să așteptu, deca nu se va aflată cumva în altu esemplariu, ce nu lu-cunoscu, — și trebue să-mi exprimă parerea de reu, că din cele mai multe povestiri numele eroului povestii.

Ei sunt 3 frați apoi celu mai micu e eroulu. Dar din cele aretate e dovedită, că pecurariul celu mai micu din poveste, e Hermes Krioforos, Hermes Polymelos.

Intr-o clasa nouă de povestiri, am aflată si numele lui Hermes la poporul nostru, dar in alta calitate, anume ca architect, si in viitorul lu-voiu reprezentă — Romanilor.

Si pana la o pertractare generală despre uriesi, poporul va aflată, că această nu au traitu ca omeni nici candu in lume, ci ei insenmă puterile si fenomenele naturei in personificatiuni, si astfelui o superstitiune cade, si resare lumină adeverului.

Oravită, 5 noiembrie 1873.
Dr. M. Marienescu.

destulu — dice vorbitorulu — in anii trecuti să se introducă crutjare in administratiunea statului; dar totă au fost înzadaru.“ „Astădi securatice reduceri in bugetu nu mai potu ajută nemicu; sistem' a întrăga trebuc schimbata.“ „Ministrul de justiția a intonatu insa astădi, că regimul va lucra totu in directiunea, ce a luat'o inainte cu siese ani; să cugeto insa acestu regim, că elu prin o guvernare de 6 ani a adus multu mai multe si mai mari necasuri preste tiéra ca unu absolutismu de 20 de ani.

Regimul acest'a, candu a luat in mana frante guvernării, a afiatu casse pline, restante de dare insemnate, magasinc implete — si totusi a adus tier'a intr'o situatiune atâtă de tristă. Repeta deci, că numai o reforma radicale in întrăga sistem'a de guvernare mai pote ajută; orice alt'a este numai incercare in vanu.

Hely nu pote votă bugetulu, pentru că face imposibile independintia naționale a tieri.

Cu acést'a situația se incheia. —

„Lumina“

Se întielege — „cea adeverata din Aradu, cea a lui protodiaconu Goldisiu, căci a diecesei nu se mai pote dice, de ora ce de multu si-a calcatu in pictora program'a, ce i-a prescris'o consistoriul si sinodul, de multu a inceputu a combate — in temeliele sale constitutiunea nostra bisericesca si a lucră — de a dreptulu la reactiune, — precum nu vom lipsi a arată negru pe alb, la timpulu si loculu *seu*, — destulu că, cum discerămu, acea „Lumina“ a lui Goldisiu si a patronilor pre demni ai acestuia, vine intr'unul din nr'i mai nuoi a ni spune, cum ni serie unu d. corespondinte — ceva *fabule*, cu scopu d'a isbi in noi si — isbindu in noi, d'a inveni si delectă pre cetitorii sei. Vorbesc de *cani*; cred că — ei ar fi „*canii*“, cari parasescu turm'a — mai nu sciu de cinc; destulu că — lucruri frumose si demne de „Lumina“ „cea adeverata.“

Dupa totă — fabul'a si povestea, trebuie să marturisim, că — ni se facă pofta — a urmă si noi esemplulu *Luminei celei adeverate*, si — a ne intrece cu ea, intru a invită si delictă pre cetitori.

Turm'a, dloru de la „Lumina“ nu este data, adeca nu trebuie să fie data in *paz'a canilor*, ci in a *pastorilor*. Totusi, nu am avé multu de exceptiunatu, daca cei ce pazescu turm'a, ar fi *numai cani*. Inse, dupa fabulele, ce onorata Redactiune de la „Lumina“ ni spuse, spontanminte ni veni si noa a minte o fabula, — apoi si mai alt'a, in care nu *canele*, ci *lupulu se pusese a paži turm'a*. Si eră pe aci să se intempe luerulu dracului și biét'a turma. Astă e, de ce ne temem, să nu se intempe si la noi. Eca cum *Lafontaine*, clasicul fabulistu franceșu, enarëza acéstă fabula in carte a III-a:

„*Lupulu devenit pastoriu*.“

Unu lupu, incepdu să aiba numai putuna parte de oile din vecini, societi, că trebuesce să se folosesc de violența vulpei, si să imbrace *alta facia, noua*. Se imbracă de *pecurariu*. In spate luă o bitusia, in stilu bisericeseu: *reverenda*. Dintr'o băta si fece maciuca, său băta *pecurarescă*; dar nu si uită nici de *cimpoi*. Si ca să fie violența deplina, scrisse insusi pre pelari'a sa de ciobanu: „Eu sum *Jonitia*, pastorulu acestei *turme*.“

Prefacutu asiā, si cele două pioce de nainte radiemandu-le pre maciuc'a sa, *Ionitia* sycophantele, adeca celu *falsu*, se apropiă eu blandetia. *Ionitia*, adeveratulu *Ionitia*, dormiā adancu, ca dreptulu, intinsu pe iérba. *Canele* — dormiā assideria, casă burdufulu seu celu de cimpoi; era oile in cea mai mare parte imitau pre *ștepanu* si pre *pazitoriu*. Acést'a placă prefacutului lupu. Cu incetulu, cu tactu si cu blandetic, cu maniere de pastoriu, inceput să mene turm'a catra resiedința sa lupescă, catra padure. Dar oile nu se pre miscău. Acum'a prefacutulu socioti, că — nu sunt de ajunsu vestimentele sale de pastoriu, ci mai trebuesce si unu glasu pastorescu, ca să sternescă mai multa incredere in oile. Dar glasulu *strică trăba*; căci nepotendu prefacutulu pastoriu a imită pre adevera-

tulu pastoriu, se desceptă si *Ionitia*, si canelu, si turm'a totă! Biștulu lupu, cadiutu in pacoste; nu poate nici să fuga, nici să se apeare, fiindu că lu-impedecă busuișa!“

Atâtă e fabul'a. „*Albina*“ nu e de vina, daca la glasulu „*Luminei*“, său deșteptatul o parte, si inca o mare parte — din turm'a cea cuventatorie si — s'au deșteptatul săi pastorii, căci au remas credinciosi; si toti căci s'au deșteptatul, recunoscu cumca glasulu „*Luminei*“ nu este glasu de *parintă* si de *pastoriu susținătoru*. — Intielegemu cumca celor'a de la „*Lumina*“ nu li place acăsta deșteptare, pentru că busuișa ii impedece a se aperă său a fugi, precum de atâtă ori — cercara! Dar din neplacerea „*Luminei*“ nu urmăza, casă o consecintia logica, cumca cei-ce s'au deșteptatul, trebuie să se culce *erasi* să adormă; au doră, cumca *comisiunea*, ce a emis'o sinodul episcopal ca să grigescă, să fie acăsta făia după cum recere *demnitatea* si *seriositatea chiamarei sale*, — să dormă si mai departe, cum dorme — somnul dreptului — de vîro trei luni incocia! —

Noi, in făoa nostra, am datu locu unui reclamu ce ni venise in contra manierei „*Luminei*“ reclamu de la cei-ce din crucerii loru contribuesce la parochia, ca să se prenumere „*Lumina*“ că e făoa oficiala a eparchiei, pentru aperarea drepturilor eluptate cu opinii si sacrificia de apropre unu seculu, si pentru inveniarea adeverului si a sciintiei. Candu am primitu reclamulu, socotiamu că trebuie să ascultăm si pre turm'a cuventatorie, pentru că ea contribuesce — si cu lapto si cu lana. Acestu principiu altu ascultării, peste aceea că este crestinescu, tu mai avemu si stipulat in „*Statutu*.“

Dar — ca să vorbim si mai departe, precum s'au inceputu la Aradu, in *fabule*, — apoi botranulu *Donici*, fabulistul nostru nationalu, inea ni spune, că trebuie să ascultăm turm'a, că ea scie despre pastoriu, — si „*Lumina*“ de *pastoritu* ni glasuesce. Eca cum ne inveniătat'a *A. Donici*:

„*Lupulu pecurariu*.“

„Ori cătu de bune rondele,
— Cum vor intră pe mani de omeni necinstiți,
Si numai de a loru folosu povintiuiti,
Se facu indata rele.“

„Unu lupu s'a fostu cerutu la leu *pastoriu* pe oile.
Se vede că la ei, precum si pe la noi,
Totu trebuie medilociři;
Căci elu antaiu a pusu pe *vulpea* mesterită,
Să rōge catra leititia.“

Dar pentru că de lupi sunt rele audiri,
Pră luminatulu leu ferindu nemultiemiri,
Au poruncit la sfatu,
Să faca tuturorū chiamare
De-o obstesca adunare,

Le care micu si mare să fie intrebatu:
Ce sciu de lupu, si ce purtări elu are? —
Asia dar ferele pe rondu s'a adunatul,
Si intr'o unire glasu bunu de lupu au datu.
Pe urma ar. esitu porunc'a eeu leșea:
Pe lupu, pastoriu deplinu, la stine să-lu pornește.

Dar oile ce-au aretat?
La adunare si ele au fostu — neaperatu? —
Acăstă e tocma de mirare,
Că sfatul a uitatu, să faca si loru chiamare,
Candu ele mai alesu erau — trebutorie.“

La noi asideria, „obstesca adunare“ a potutu să dñe, si va mai pute dă parorea ce dens'a va voi. Inse acést'a moralimente nu ne impedece, ci inea ni impune, să ascultăm si turm'a, ce dice si dens'a de rondulu *pastoritului*. Candu turm'a deșteptă, va dechiără insasi, cumca oile au trebuita de lupi, — atunci... ne vom retrage? Nici vorba; că dupa asemenea dechiaratiune ele n'ar fi o mai multu, ci capre...“

L. Bega, cott. Timisiu, 15/3 dec. 1873.

Multu stimata Redactiune a Albincii! Aveti — ve rogu — bunatate, a publica in pretiuit'a ve făoa — urmatoriu — celu din urma respunsu.

Jesuitului dela „Lumina“!

Dicu Dieu! acăsta făoa, de dupa miscabilulu tonu, in care incepu a serie de unu timpu incocai, improscandu pre barbatii adeverului, cu murdăriile susținătorul de elice si secta jesuitica, nici că mai merita titulatur'a do „*Lumina*“ devenindu unu adeveratu „*stertiu*“ pre cum i si dicu in părțile noastre, de ce pote să se convinga cu urechile dlu *Goldisiu*.

Eu, — on. Redactiune, nu sciu limb'a accior'a de la „*Lumina*“ nici me pricepu la

rafinarii ea ale loru; de aceea ve rogu, să-mi permiteti a li respunde la brutul argumentu: „*Moral'a nostra e justificata prin caderea voastră*“ că da: adeverat'a morală a loru, a iesuitilor a fostu si este, să incline si umilescă *biserica*, si prin ea *natiunea — tiranilor*, cari — periodicamente, pro facia vinu a ni sugrumă vieti'a publică, — degradându-ne la trăpt'a de vita, pre care iesuitii ajuta a o mulge si tunde strainulu! Voi — iesuitii, amenintiarati cu intrenirea guvernului, intoacni cum facu toti parasitii poporului. Voi, iesuitii, tindeți la aservirea bisericei noastre; său — ce alt'a, candu de capu alu unei diecse redicati pre unu ingenunchiatu!“

Noi bine scim, si — scim, că sciu si

iesuitii nostri, că biserica aceea, carea spri-ginesce pre tiranii poporului, usioru merge — pon' la *inquisiție*; de aceea noi, vrendu nevrundu cauta să ni retragemu simpatice de către aceia, — cari sub masă religiosităti si a canionelor, atientescu orbii si tradarea infama. Astă este calea moralci iesuitilor.

— Dar — noi, cu ipocrisii si iesuitii nostri curendu vom fi găsi. Tieneti minte! Vi spune acést'a nu *Babesiu*, vi-o spune omu din poporu, carole aude, cum vorbesce si judeca poporul...“

M. același din poporu.

Varietati

(j) Despre pedepsele trupesci in scol'a elementara. Acum, că pedepsele trupesci sunt storse in Austria mai din totă scolele, si anume sunt storse si din scolele noastre românesci, nu va fi totusi de prisosu să inseamnă, că intre barbatii de scola totu se mai continua disputa, pro si contra pedepsei trupesci. Totu astia sunt si dispusetiunile positive ale singuratecoloru guverne; unele incuviintă-dia, altele oprescu acestu felu de pedepse. De curundu vedem in Meklenburg-Strelitz că guvernul le incuviintă. Estragemu din acăsta ordinatiune urmatorie: „Pedepsa nu se poate alunga cu totalu din scol'a populara. Dar să se intrebuintie numai in casuri forte rare; la sminte mari, ce alte pedepse nu le-au potutu leciu nici dupa aplicare repeta, candu inveniatoariu nu are altu medilociř a delatură inclinatiunea *cea rea, nemoralitatea* si cerbici'a. Inse in totă casurile se fie cu bagare de séma la constructiunea trupescă a pruncului si la smint'a comisa. Asamene casuri potu fi: mintirea continua, maltratarea continua a pruncilor mai tineri si mai slabii, maltratarea animalelor, stricarea pomilor si — furtulu. Pentru negliginta, nu se poate eroi pedepsa trupescă. La pedepsire, inveniatoariu reprezinta pre parinte, si atâtă nătute cătu si dupa pedepsire trebuie să se ferescă atâtă de neșase si batjocura, cătu si de mania si inversiunare. In unele casuri va fi bine ca pedepsirea să se intrepte la capotulu prelegerii. De instrumentu, pote fi numai o vergea subtire si slabă; și pe lăpăsa se aplică la siedintu Pedepsa la capu, mani si spate, sunt oprito. La fete să nu se aifice defelui nici o pedepsa trupescă, de asideria nu se potu aplică la copii mici in cei d'antaiu douai ani ai freeventatiunei scolari.“

(a) (Unu monumentu pentru repausatulu *Golescu*.) Este unu ce recunoscetu, că barbatii mari se apreciadă mai bene si li se dă insemnatatea cuvenita numai dupa ce esu din medilocul aelor'a pentru cari au luerat, pana a fost in vietă. Intre mulți barbatii distinși si bravi, ce ii a perdut romanismulu in timpulu mai recente, occupa unu locu nu ne'neamnatu si de curendu in domnulu repausatulu *Golescu*.

Patriotismulu si zelulu densului, insocit de virtutea si caracterul sou raru a lasatu in animale tuturo u romanilor unu monumentu, dupa evintele lui Horatiu, *zere perennius*. Adoratorii lui insa cu totă acesta, nu se potu multumi numai cu unu astfelu de monumentu; ci la initiativa dlu *Dom. Brateanu*, facu preparativele necesari pentru etornisarea numelui acestui mare barbat prin redicarea unui monumentu visibile. Despre caldura, cu carea publicul romanu a imbracisatu propunerea dlu *Brateanu* in

*) Mai multă a dice, ar fi — pre multă Ati vedintu că — cileasă, orl ce publicănu — ni impărtă să isbescu in noi! de aceea ni permisărănu a sterge

acăsta cestiune, si decursulu celu viu, ce ia lucările pregaritörice, ni pote servi de destula dovédă o corespondintia din Paris adresata diariului „*Romanul*.“ — Salutăm cu bucuria acăsta intreprindere a fratilor nostri de dincolo. —

= (Dupa areturile foilor magiare, hotările si jăsnirile) dejă au inceputu — prin comitatele magiare, si ele se intreprindu cu o cutesare ne mai pomenita, uneori diu'a la mediasiadi. Din acăsta caușa, de curendu in comitatul *Iași* se publică statariul; in mai multe altele, totu magiare — acea lege contra hotilor si tălaharilor, dejă mai de demultu este in vigore. Caracteristic este, că — in timpul mai nou, jafuitorii cam de rondu apară imbrăcati domnesce! Va să dica: precum donii adesea imita pre hoti — in portare, asiā se vede, că s'au pusu hotii să imite pre domni — in costumu si eleganță. — Asiā se stepenesce lumea! —

Insciintiare, multiamita si rogare.

Nr. 4.

Societatea de lectura, „*Virtus Romana Rediviva*“ a junimei studiouse dela gimnasiul rom. gr. cat. din *Năsăud*, incepandu-si activitatea sa si pre anul scol. 1873/4 sa reconstituă in modulu urmatoriu:

Presedinte: *Stefanu Bodiu*, stud. de a VIII. cl; vice presedinte: *Alessandru Popu*, stud. de VII. cl; notariu: *Deonisiu Stoepoie*, stud. de a VIII. cl; perceptore: *Alessiu Candale*, stud. de a VIII. cl; bibliotecariu: *Basiliu Rocneanu*, stud. de a VII. cl. Totu o data acăsta societate si-tiene de santa detorintia, a esprime cea mai adancă multiumita Onorabilelor Redactiuni, cari benevoira a-o sprigni in cursulu acestui anu prin trimitera gratiuta a pretiuitelor foi ce rediga, rogandu-le intr'un'a, ca să binevoităsca a-i intende si in anul vîntorius 1874. acelu favoru.

Năsăud, 14 decembrie 1873.

Stefanu Bodiu, m. p.

presedintele.

Dionisiu Stoepoie m. p.

notariul.

Publicațiuni tacsabili.

Invitare.

Comitetul Societății de lectura si alu Casinei romane din Oravita, a decisu prin resolutiunea sa din 14 decembrie a. c. tienerea adunări generali prvisorie, pre 28 decembrie a. c. st. nou, la carea sunt invitati cuvenita onore toti Dd. membri interni si esterni. —

Oravita, in 15 decembrie 1873.

Pentru Comitetu: 2-3
Basiliu Bordanu mp., *Giuca* mp., notariul, presedintele.

Concursu.

Pentru vacanța parochia in *Sudriasiu*, protopresbiteratulu *Fagetului*, dieces'a *Caransebeșului*, cu terminu pana in 25 decembrie 1873 calind. vechiu.

Emolumente impreunate cu acăsta parochia sunt: una sesiune de pamentu, birulu si stol'a indatenata dela 110 case.

Doritorii de a ocupa acăsta parochia au si substerne recursele loru, instruite dupa prescrisele ordinatiunilor consistoriali din 3. maiu a. c. nr. 499 bis. si adresate *comitetului parochialu* din predia comuna, — deadoptulu la subscrizbulu Consistoriu diecesanu, pana la terminulu sus desifit, adeca 25 decemb. 1873, st. v.

Caransebeșiu, in 22 nov. v. 1873.

Consistoriul diecesei gr. or. romane a Caransebeșului.